בכורות נג

עניין: מהרה יבנה בית המקדש

גבורות ארי תענית יז

אסור לשתות יין כל השנה. קשה לי אמאי אסור כל השנה מטעמא שמא יבנה הבית היום כדמסיק לקמן, הא עד כאן לא פליגי ר׳ אליעזר ור׳ יהושע בפרק קמא דראש השנה (דף יא.) אי בתשרי עתידין ליגאל או בניסן אבל באחד משאר כל החדשים לכולי עלמא אין נגאלין, ואם כן אמאי אסורין כל השנה לישתרי ביין כל י״א חודש בשנה חוץ מתשרי לר׳ אליעזר וניסן לר׳ יהושע אבל לא בשאר כל החדשים דודאי לא יבנה, והכא נמי אמאי אסרו ברישא גבי יודע משמרתו או בית אב שלו כל אותו שבת או אותו יום אי שבת של משמרתו או יום בית אב שלו אינו בתשרי לר׳ אליעזר או בניסן לרבי יהושע לישתרי דודאי באותן חדשים לא יבנה וליכא למיחש לתקלה.

מיהו בהא יש לומר דבנין בית המקדש קודם למלכות בית דוד דהיינו ביאת הגואל, וכדאמרינן בירושלמי פ״ה דמעשר שני (ה״ב) גבי כרם רבעי היה עולה לירושלים מהלך יום אחד לכל צד ותנאי היה הדבר שאימתי שירצו יחזור הדבר לכמות שהיה, רבי יוסי אומר משחרב בית המקדש היה התנאי ותנאי היה אימתי שיבנה בית המקדש יחזור הדבר לכמות שהיה, וגרסינן עלה בירושלמי זאת אומרת שבית המקדש עתיד להבנות קודם למלכות בית דוד, והשתא אפשר לומר דאין יום קבוע לבנין בית המקדש אלא כל ימות השנה ראוי לבניינו[לב]. ובחידושי בפרק קמא דראש השנה (דף יא: ד״ה בתשרי) פירשתי דשני מיני קיצין הם זכו אחישנה לא זכו בעתה (סנהדרין דף צח.), וכי נחלקו ר׳ אליעזר ורבי יהושע אי בניסן עתידין ליגאל או בתשרי היינו על קץ דבעתה אבל על קץ דאחשינה אין לו זמן קבוע אלא כל יומי זמניה הוא וכדאמר ליה משיח לריב״ל היום אם בקולו תשמעו, אם כן לא קשה מידי אפילו תימא דבנין הבית יהיה בביאת המשיח אכתי אסורין לשתות כל השנה שמא יהיה הקץ של אחישנה וזה אין לו זמן ושמא היום יבא, ואין זה מקומו כי דברי חכמינו ז״ל שבירושלמי נאמנים עלינו ואין אנו צריכים להאי טעמא והרחמן יזכנו לבנין הבית ולימות המשיח:

תשובה מאהבה סוף ח״א

כמלתי על מס למאכו ז״ל (כ״ס י״ח ע״ב) בתמהי עתידין לגאול אחי׳ קופר קופר ולכ״י צכיקן עתידין כדמסיק שם מס למאכו בעיכודין (מ״כ ע״ב) הככי כזיכ ציוס שבן דוד בא מוחר לשחות יין בשבחות וי״ע לחין ד״ר בא בעי״ם ובעי״ע ואסור לשחות כל ימות המשיח, ושמחת לב״ח לא יהא אסור אלא בשחי ולכ״י צכיקן (שכח קופ׳ זו מלחתי אמ״ז שם טוכי אבן בב״ם במקומו ושאריך ואחלק יפה בעפ״י מה לחז״ל זכו אמיתכם לא זכו בעתו עי״ש) ולענ״ד אין זה בגדר קופ׳ כלל כי ציוס שבן דוד בא אז לא אסי׳ סגאולה כי אם כמו שכתב שהמ״ש פי׳ י״א מהל׳ מלכים אחר שיכוף אח יהרוג ללכם בדכי מוכח וילחם מלחמת ה׳ ויללים ויבנה שמקדש ויקבץ כלו׳ יהרוג ומקרידים קרבנות ויעשו שמיטין ויובלות עפי׳ שמוכח שבתב ובעי״ם אז אסיס סגאולה שלימה בשלימה יבוא מקדש מלעזר.

בן יהוידע ר״ה דף יא

היום אם בקולו תשמעו עכ״ד. ועוד ק״ל בש״ד דר״ח ור״י לא פליגי בביאת משיח בן דוד אלא בקבוץ גליות אזה יהיה אחר ביאת המשיח בש״ח דהכי משמע מקרא דמייתי. מיהיה והוא פסוק והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים מארץ אשור וכו׳ וכן ר״י דילוף ליה המשומר לעה״ל ג״כ ליירי על גאולה דקיבוץ גליות שיהיו יולאין ממ״ל לבא לא״י דומיא דליל יציאתם מארץ מלרים וזה מוכרח כמי מגמרא דלקמן דף ל״ח עבר מסעות וכו׳ ומלפורי לעבריה אר״י ומסס עתידין להגאל וכ״כ הרמב״ם ז״ל בפי״ד מה׳ סנהדרין יע״ש. ול״כ מלך המשיח יתגלה אחלה במקום ידוע בעבריה ואח״כ אחפשט מלכותו וגדר הגאולה יחול על יום שיתגלה בו בעבריה אך ר״ח ור״י לא מסחעו על יום ביאתו ממש אהוא יום גלוי בעבריה: